

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΑΓΩΓΗΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ
Β. Οικονομίδης, Καθηγητής Προσχολικής Παιδαγωγικής
Email: vasoikon@yahoo.com Τηλ.: 28310-77657, 6974324979

Βασ. Οικονομίδης
Διαθεματική προσέγγιση της διδασκαλίας

Αρχές και βήματα σχεδιασμού διδασκαλίας θεματικής προσέγγισης.

Η επιλογή του θέματος αποτελεί την αφετηρία του σχεδιασμού της διδασκαλίας. Το θέμα που θα επιλεγεί πρέπει να ανταποκρίνεται στα ενδιαφέροντα, τις ικανότητες και τις ανάγκες των παιδιών, να βασίζεται και να εκκινεί από προϋπάρχουσες γνώσεις και εμπειρίες τους, να τις συστηματοποιεί, ενισχύει και επεκτείνει. Σημαντικό είναι η επιλογή του θέματος να παρακολουθεί την επικαιρότητα.

Ακολουθώντας προχωράμε στην επιλογή στόχων από διάφορους κλάδους (προγράμματα σπουδών) του αναλυτικού προγράμματος, οι οποίοι ταιριάζουν, συνδέονται αρμονικά με το θέμα και αναδεικνύουν διάφορες πτυχές του (*διακλαδική προσέγγιση του θέματος*). Κύριο βάρος δίδεται στην επιλογή στόχων από το πρόγραμμα σπουδών στο οποίο ανήκει το θέμα (π.χ. θέμα «το νερό», πρόγραμμα σπουδών «παιδί και περιβάλλον»). Με την εξακτίωση των στόχων επισημαίνονται οι διαστάσεις μέσα από τις οποίες θα προσεγγιστεί το θέμα. Η ποικιλία των στόχων είναι αναγκαία επειδή έτσι εξασφαλίζονται μεγάλα περιθώρια στο σχεδιασμό, αλλά και αρκετή ετοιμότητα από τη νηπ/γό για ενσωμάτωση ιδεών, στόχων, δραστηριοτήτων που αναδύονται από τα νήπια. Η σύνδεση των στόχων με το θέμα πρέπει να είναι εμφανής, ενώ θετικότερη είναι η έμμεση σύνδεση συγκεκριμένων στόχων μεταξύ τους δια των δραστηριοτήτων που υπηρετούν την επίτευξή τους (π.χ. Παιδί και επικοινωνία: γλώσσα: μύθος / Παιδί, σώμα, δημιουργία και έκφραση: δραματική τέχνη: δραματοποίησή του). Είναι πολύ πιθανό ορισμένοι στόχοι να προσεγγίζονται μέσα από διάφορα θέματα (π.χ. η ευαισθητοποίηση στη ρύπανση επιτυγχάνεται μέσα από τη ρύπανση «του νερού», «της θάλασσας», «της ατμόσφαιρας»). Επομένως, αν δεν επιτευχθούν μέσα από ένα θέμα είναι δυνατόν να προσεγγισθούν ξανά μέσα από ένα άλλο. Αυτό, βέβαια δε σημαίνει ότι η νηπ/γός δεν πρέπει να προετοιμάζεται απαιτητικά για την επίτευξη ενός στόχου, αλλά δε χρειάζεται να επιμένει στην επίτευξή του μόνο μέσα από ένα θέμα.

Μετά την επιλογή των στόχων επιλέγουμε τις καταλληλότερες για την επίτευξή τους δραστηριότητες. Οι δραστηριότητες πρέπει να ανταποκρίνονται στις ικανότητες των παιδιών, να ελκύουν το ενδιαφέρον τους, να εξυπηρετούν την επίτευξη των στόχων και να προσφέρουν στο παιδί βασικά στοιχεία του θέματος.

Η νηπ/γός συγκεντρώνει το εποπτικό και διδακτικό υλικό που χρειάζεται για τις επιλεγμένες δραστηριότητες και οργανώνει κατάλληλα το χώρο. Όταν η ενασχόληση με το θέμα διαρκεί περισσότερο από μία ημέρα, ζητάει και από τα παιδιά να φέρουν σχετικό υλικό.

Σημαντικό στοιχείο είναι η επιλογή της κατάλληλης αφορμής για κάθε δραστηριότητα, διότι έτσι συγκεντρώνεται το ενδιαφέρον των παιδιών. Είναι αλήθεια

πως η εύρεση ή η έμπνευση κατάλληλης αφόρμησης είναι περισσότερο αναγκαία όταν το θέμα αλλάζει σε κάθε δραστηριότητα, ενώ στη διαθεματική προσέγγιση, στην οποία το θέμα παραμένει το ίδιο σε όλες τις δραστηριότητες, μειώνεται η αναγκαιότητα της αφόρμησης, όχι όμως και η σημασία της.

Όσον αφορά την πορεία και τη μορφή διδασκαλίας κάθε δραστηριότητας θα πρέπει να μην είναι ανελαστικές, ώστε να μπορούν να προσαρμόζονται στις ανάγκες, προτάσεις και διαθέσεις των παιδιών.

Τέλος, η αξιολόγηση παιδιών, νηπ/γού, μεθόδου είναι αναγκαία για τον ανατροφοδοτικό της ρόλο, καθώς με βάση τα αποτελέσματά της θα σχεδιαστούν οι επόμενες διδασκαλίες.

Αξιολόγηση του ημερήσιου προγράμματος δραστηριοτήτων

Κατά την αξιολόγηση του ημερήσιου προγράμματος διδασκαλίας η νηπ/γός καλό είναι να επικεντρώσει την προσοχή της στα εξής σημεία:

- Τα παιδιά βίωσαν την ημέρα τους ευχάριστα, δημιουργικά μέσα από τις επιλεγμένες δραστηριότητες;
- Ποια είναι η ποσότητα, η ποιότητα, η ποικιλία και η πρωτοτυπία του τελικού έργου που παρήγαν τα παιδιά (μακέτα, δραματοποίηση, κατάκτηση και επεξεργασία γνώσεων);
- Το θέμα ανταποκρινόταν στις προϋπάρχουσες γνώσεις, εμπειρίες και στα ενδιαφέροντα των παιδιών; Έδωσε στα παιδιά ερεθίσματα για σκέψη, προβληματισμό και για περαιτέρω διδακτική αξιοποίηση;
- Οι επιλεγμένοι στόχοι ανταποκρίνονταν στις ικανότητες και δυνατότητες των παιδιών; Διαπλέκονταν και συνδυάζονταν μεταξύ τους έτσι, ώστε να προωθούν το βασικό στόχο;
- Μέσα από τις δραστηριότητες που επελέγησαν και τους μεθοδολογικούς χειρισμούς που ακολουθήθηκαν δόθηκαν ευκαιρίες στα παιδιά να παρατηρήσουν, να προβληματιστούν, να διατυπώσουν υποθέσεις, να συγκρίνουν, να εκφραστούν, να εργαστούν, να αυτενεργήσουν, να ανακαλύψουν γνώσεις, να κατανοήσουν και να χρησιμοποιήσουν νέες λέξεις και έννοιες σχετικές με το θέμα;
- Υπήρξαν παιδιά που δε συμμετείχαν στις δραστηριότητες και που οφειλόταν η στάση τους αυτή; Υπήρξαν περιπτώσεις ανησυχίας και απειθαρχίας που οφείλονταν στην ακαταλληλότητα του θέματος, στη λανθασμένη επιλογή στόχων, δραστηριοτήτων και μεθοδολογικών χειρισμών από τη νηπ/γό;
- Το εποπτικό υλικό που χρησιμοποιήθηκε προσέλκυσε την προσοχή των παιδιών, έδωσε ερεθίσματα στη σκέψη τους, υποβοήθησε τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων;
- Ο λόγος της νηπ/γού και οι οδηγίες που δόθηκαν κατά τη διεξαγωγή των δραστηριοτήτων ήταν σαφείς, κατανοητές, υποβοηθητικές για τα παιδιά ή ασαφείς, δυσνόητες, ανελαστικές και αδιάφορες;
- Ποια ήταν η παιδαγωγική ατμόσφαιρα που επικρατούσε στην αίθουσα; Η νηπ/γός δημιούργησε κλίμα αγάπης, αποδοχής, σεβασμού για όλα τα παιδιά; Βοηθούσε, επιβράβευε τα παιδιά;
- Τι καινούργιο μάθαμε για τις δυνατότητες των παιδιών;
- Από την όλη αξιολόγηση παίρνουμε πληροφορίες βοηθητικές για το σχεδιασμό των επόμενων διδασκαλιών;

Για τον εμπλουτισμό των φακέλων εργασιών των παιδιών η νηπ/γός μπορεί να φωτογραφίσει, βιντεοσκοπήσει τα παιδιά κατά τις δραστηριότητες της δραματικής τέχνης, των εικαστικών, των πειραμάτων, να ηχογραφήσει τις συζητήσεις τους κ.ά.